

Motion till riksdagen

1989/90:U238

av Roland Sundgren m.fl. (s)

Leveranser av matolja till SIDA

Från Sverige har raffinerad svensk rapsolja levererats till World Food Programme sedan 1963 inom ramen för Sveriges livsmedelsbistånd.

Verksamheten har utvecklats från 2 000 ton olja 1967 till 16 000 ton 1989, en mycket stark utveckling. Toppåret 1987–1988 levererades 33 500 ton.

Förpackningen är numera en speciellt för ändamålet framtagen fyralitersdunk. Denna dunk sparas av befolkningen och används på de mest skiftande sätt.

Över 70 länder har mottagit matolja från Sverige.

Statsmakterna har varje budgetår avsatt medel för matolja bundet till upphandling i Sverige. Detta belopp är innevarande budgetår, 1989/90, 62 milj. kr. En kvantitet motsvarande 2 500 ton matolja har dessutom avsatts för katastrofändamål. Sistnämnda kvantitet har t.o.m. budgetåret 1988/89 varit bunden till upphandling i Sverige.

I statsverkspropositionen för budgetåret 1990/91 frångår man den bundna upphandlingen i och med följande skrivning: "två tredjedelar av det ordinarie bidraget till WFP är bundet till upphandling av livsmedel i u-länder med exportproduktion eller i Sverige. Utöver det ordinarie bidraget stödjer Sverige WFP genom att lämna annat multilateralt livsmedelsbistånd och katastrofhjälp genom WFP."

Kommentarer: Vegetabilisk olja nämns inte, i stället sägs livsmedel. Upphandlingen skall företas i u-land med exportproduktion eller i Sverige. Dessa u-länder ges inga mervärden av en dylik upphandling, då de redan i dag avsätter sin exportproduktion till världsmarknadspriser. I tidigare skrivningar har vegetabilisk olja nämnts och som ovan påpekas har upphandlingen skett i Sverige.

Regeringen föreslår, förutom livsmedelsbiståndet om 67 milj. kr. och kvantiteten motsvarande 2 500 ton matolja, att 25 milj. kr. lämnas som bidrag till WFP:s nyinrättade fond för "utdragna katastrof- och flyktingsituationer".

Efter framställning från SIDA och WFP om att övergå till en ny fyraliters plastflaska av s.k. jerry-can-typ startade Karlshamn senhösten 1987 ett projekt tillsammans med ovannämnda organisationer. SIDA deltog i det praktiska arbetet och avrapporterade fortlöpande till WFP, bl.a. vid besök i Rom, samt erhöll WFP:s godkännande för alla väsentliga beslut om emballagets

utformning. SIDA framförde sålunda synpunkter på t.ex. dunk, låda, bandning, sträckfilmning och etikett.

Projektet resulterade i en helt ny fyllningsanläggning för matolja till en kostnad av 20 milj. kr. Anläggningen togs i drift den 1 juni 1989.

Den rapsolja som levererades i biståndsprogrammet motsvarar 10–15 % (med en topp på 30 %) av den i Sverige producerade. Detta betyder att jordbrukare, transportväsendet och underleverantörer skulle, på samma sätt som Karlshamns AB, drabbas av en abrupt nedgång om det pågående samarbetet med SIDA/WFP avbryts.

Den svenska oljeväxtodlingen har av beredskapskäl en storlek som i fredstid förutsätter betydande export. Den arbetsgrupp som nyligen lagt fram sin rapport "Ds 1989:63 en ny livsmedelspolitik" föreslår enligt att så skall bli fallet även i framtiden. Det finns därför ingen anledning att ändra principerna för livsmedelsbiståndet.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om upphandling av livsmedel.

Stockholm den 24 januari 1990

Roland Sundgren (s)

Jan Fransson (s)

Björn Ericson (s)

Lars Svensson (s)

Mot. 1989/90
U238